KADIN ERKEK EŞİTSİZLİĞİNİN NEDENLERİ VE DİL KULLANIMINA YANSIMASI

Tahir Balcı

Halime Balcı

0. ÖZET

Genellikle kadın dili (1) ile erkek dilinin birbirlerinden farklı olduğu kabuledilir. Ancak bu, çoğu zaman yalmz bir varsayımdan ibaret kalmaktadır· Türkçe alamnda bu konudaki çalışmalarm yetersiz olduğu düşüncesmden yola çıkarak, aradaki fark ve benzerliklerin ses, sözcük ve sözdizimi düzeyinde saptanmasım ve yorumlanmasmı amaçladık· Bunun için dörder ki§iden oluşan bir erkek ve bir kadm gmbunun "evlilik" konusundaki 24 dk, süreli tartışmalarmı gizlice banda aldık ve yazıya geçirerek değerlendirdik. Kanşık gmpta yapılan gizli bir çekimi de değerlendirmelerin içine aldık.

Değerlendirmelerimiz, toplumda varolan önyargúann tersine kadınlann erkeklerden daha çok konuşmadığmı, kadmlarm erkeklere oranla daha alçak sesle konuştuğunu, erkeklerin genellikle argo sözcükleri yeğlediğini ve kadınların argodan kaçındığını göstermiştir.

Çıkan bir başka sonuç erkeklerin yöresel ağızı kullanmaları, kadınları bu kullanımı tercih etmemeleridir.

……

…….....

5. SONUÇ

Kadının en çok saygınlık sahibi olduğu dönemlerde bile, tarih boyunca kadının birincil işlevi olarak doğurganlığın ya da analığm görüldüğü ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla evhanımlığı önplandadır. Böyle olunca kadın, ev dışmdaki mesleksel ve sosyal yaşamdan uzak kalmaktadır. Bu doğrultuda toplumsal yaşamda cinsiyet açısından daha çok homojen (tek cinsiyetli) gruplar olu§makta, cinsiyeüer arasmda değişik alanlarda yabancdaşma, farklılaşma ve hakkını arayamama, kendini savunamama ve temsil edememe sözkonusu olabilmektedir. Bu olumsuzluklar genellikle dile ve dil kullanımına dolaylı ya da dolaysız yansımaktadır.

Kadın ile erkek dilini görecilik kuramı açısından değerlendirdiğimizde, Linke'nin Avrupa'daki araştırmalarla ilgili olarak belirttiği gibi sözkonusu bulguların genelleştirilemeyeceğim ,araştırmalann genellikle orta tabakadan insanlar arasmda yapıldığmı, oysa alt ve üst tabakadan kadın ve erkeklerin çok farklı iled§im biçemlerine sahip olduklanm bilmek gerekir.

Kadın dili ile erkek dilinin hem içeriksel, hem biçimsel açıdan birbirinden çok farklı olduğu saptanmıştır. Toplumdaki önyargının tersine kadtnlarm erkeklerden daha çok konuşmadığı ortaya çıkmıştır.

Başka bir saptama, erkeklerin kadmlardan daha sesli konuşmasıdır. Bıınun nedeni hem biyolojik yapı, hem de toplumda klişeleşmiş bazı önyargılardır.

Erkek diline yöresel lehçeler egemendir· Bununla bağlantılı olarak erkekler özellikle yüklemlerin iç- ya da sonseslerini düşürmektedir. Kadm dilinde lehçesel özellikler görülmemiştir.

Sözcük türü olarak erkeklerin ad ve belirteçleri;

Kadınların ise bağlaç, ünlem ve eylemsileri ağırlıklı olarak kullandıkları görülmüştür.

Kullanılan sözcükleri içerikleri bakımından değerlendirdiğimizde erkek dilinde tabu sözcükler

diyebileceğimiz sövgü sözlerine ve argo sözcüklere ağırlık verildiğini belirledik.
Erkek dili yazı dilinden çokuzaktır.. Kadm dili ise bunun tersine yazı diline ve dolayısıyla ölçünlü (standart) dile daha yakındır. Kadın ve erkek dilinde evlilik bağlammda kullanılan sözcükler sayı ve nitelik bakımından da büyük farklılıklar göstermektedir· Erkeklerin bu bağlamada kullandıkları 32 sözcüğün çoğunluğu argo niteliklidir. Erkekler evlilik konusundan değişik konulara sapıp iletiş im ilkelerine aykırı davranırken, kadınlar tartışmayı bilimsel bir düzleme oturtabilmişlerdir. Kadınların kullandıkları dil her ortamda kullanılabilecek nitelikteyken, erkek dili her ortamda kullanılmaya uygun değildir..
Erkek dili ile kadın dili arasındaki farklılık hitap biçimlerinde de karşımıza çıkıyor. Kadın dilinde okşayıcı güzel hitap biçimleri tercih edilirken, erkek dilinde hitap biçimlerinin de argo nitelikli olduğu saptanmıştır.
Sözdiziminde erkek dilinde devrik tümceler, kadın dilinde düzgün tümceler ağırlıklı olarak yer almıştır·
Heterojen grupta erkekler kadınlann sözünü daha çok kesme eğilimi göstererek konuşma olanaklannı kısıtlamışlardır. Bu dunım rastlantıdan çok, toplumda egemen olan ve basın, bilim ve sanat yoluyla da dolaylı ya da dolaysız desteklenen ataerkil kültürün bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. Araştırmamız, gerek kullanılan dilin niteliği, gerek işbirliğine yatkın tartışma biçimi, gerekse tartışılan konunun çok düzeyli bir biçimde ele alınması açısından kadınların dilsel eylemlerinin erkeklerin dilsel eylemlerinden çok daha olumlu olduğunu ve dil kullaaımında ömek alınabileceğini göstermiştir.

NOTLAR
(1) Bu çalı§mada "kadın" kavramı ya§ farkı, medeni durıım vb· ayrımları gözetmeden en geniş anlamıyla di§il dnsiyeti ^08101^6^^11.
(2) Kimi kadın yazarlar da erkek ve kadınlann birbirlerinden farklı olu§unun beyin yapılarına dayandığuu 80^111^01-.

OKUYUCUNUN DİKKATİNE : Bu yazı tarayıcıdan geçirildiği için okunamayan ya da yanlış okunan sözcükler vardır. Ayrıca bazı yazıların yalnız özetleri ya da bir bölümü verilebilmiştir.

Çalışmalarımın nerede ve ne zaman yayınlandığı, yayın listesinden öğrenilebilir.